

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quid si pensio, & quotuplex, & an sit beneficium. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

degitatis non curata debeat intra annum suscipere ordinem tali praebeanda annexum, sicuti si proprietarius esset: Et quatio procedat, casu quo obligatus sit pro proprietario inseruire, Nam si a seruitio exoneretur, nulla apparet causa obligationis, cum titulum beneficii non habeat. Postea vero obligatione seruiendi, adhuc alicui possit videri obligatum non esse, saltem sub graui culpa intra annum ordine praebeanda annexo insiguiti: quia hac obligatio annexa est praebeanda, non illius seruitio: seruitium namque praebeanda fieri potest, quia actus ordinis facit exerceatur. Cum ergo coadiutor, praebeanda non habeat, sed seruitium: non videtur hac obligatione teneri. Item coadiutor ad solam causam obligationem videtur teneri, hoc est si in seruitio deficiat satisfaciat coadiutor, non autem videtur teneri ad obligationem praesentiam. Rationes haec leues sunt, neque ob illas recedendum est a secuta sententia, affirmante supradictum coadiutorem obligatum esse, sicut & proprietarium, ordine praebeanda annexo insiguiti. Quia ex coadiutoria accepta obligatur non solum satisfacere coadiutor, si non seruitur, sed obligatur ad seruiendum: aliis Ecclesiae non satis esset prouisum. At seruitium praebeanda habentis ordinem aliquem annexum, exerceri non potest sine tali ordine: ideo enim praebeanda ordinem sibi annexum, quia seruitium illius ordinem exposulat. Ergo coadiutor obligatus seruire praebeanda, obligatur qualitates habere seruitio requisitas.

44 Trigesimo tertio dubitatur, teneatur ne coadiutor subire onera canonicorum iuniorum an tantum solius sui coadiutor? Clara est resolutio, obligatum non esse subire alia onera, nisi sui coadiutori, quia tantum loco illius subrogatur, neque ipse est canonicus, vt propterea onera canonicorum subire debeat, Garcia *lib. 4. part. de benef. c. quinto, n. 142.*

45 Trigesimo quarto dubitatur, an multa ordinaria, quae praebeandis imponi solent ob culpas, & defectus in seruitio commissis, imponi eis possint ob culpas, & defectus in tali seruitio commissis ad coadiutoribus? affirmatiue respondendum est cum Garcia *dicto capite quinto numero 143.* Quia coadiutoris defectus censetur proprietarij defectus esse; in tantum enim proprietarius a residentia excusatur, in quantum medio coadiutore residet. Ergo si coadiutor deficiat, ipse deficiat censetur. Verum si coadiutor a residentia excusatus esset ob infirmitatem, vel aliud impedimentum legitimum, non videtur ob coadiutoris defectum multari posse; quia cum non teneatur ipse inseruire, neque teneret per coadiutorem: ergo arguam non est, vt multetur ob coadiutoris defectum. Neque oblat coadiutorem non habere praebeanda, in qua multetur; quia sufficit, vt multari possit in aliis bonis, & coadiutoria priuari, si non corrigitur. Ex quo a foriori constat ob defectus alios coadiutoris extra seruitium praebeanda commissos, nequaquam posse coadiutum multari, quia ipsi coadiutori tribui non possunt: sic Garcia *supra.*

46 Trigesimo quinto dubitatur, possint ne Ecclesiae cathedralis coadiutores assignatos a Papa non admittente, aut illorum potestatem, & auctoritatem limitare?

Claram est illi fieri non posse, quia dispositionem superioris neque inferior mutare, inferior de maioribus obediunt. Et *elemente ne Romani, de electione.* Alias inferior esset ipso superiore superior: sic Garcia *dicto quarta parte de benef. capite, 5. numero 144.*

47 Trigesimo sexto dubitatur, an teneatur coadiutor coadiutori congruam sustentationem ministrare? Respondeo teneatur, si decessit, ex capite, cum secundum Apostolum, de praebeandis, & videtur *sess. 2. capite, sexto de reformat. qui altari serui, de altari viuere debet; & tradit, aliis relatis, Garcia dicto capite quinto numero 145.* Gonzalez *gloss. 5. §. 9. numero 96.* Limitandum tamen est, nisi ipse coadiutor huic stipendio cesserit, vt communiter cedere coadiutores solent cotenti futura successione. Quae cessio facta gratis seruire teneret; quia sua voluntate illam suscepit obligationem. Verum si ob paupertatem impotens reddatur Ecclesiae decenter seruire, obligatus erit coadiutor ea illi ministrare, quibus potens reddatur; quia non est concessus coadiutor ecclesiae huic stipendio ita necessario, esset enim cessio irrationabilis, & in graue Ecclesiae detrimentum.

48 Trigesimo septimo dubitatur, an coadiutor teneatur mentionem facere de beneficiis obtentis, vt gratia coadiutoriae sita sit: & quidem si beneficia residentiam exposulant cum seruitio coadiutoriae incompatibilem, clarum est fieri debere mentionem, quia simul retineri non possunt. At si beneficium sit simplex, neque residentiam incompatibilem cum coadiutoria habeat, nonnulla dubitatio est, debeat ne fieri illius mentio in coadiutoriae gratia, si quidem coadiutoria beneficium non est, sed ius ad illud, & illius seruitium non impeditur alterius beneficij possessi seruitio. Nihilominus dicendum est faciendum esse mentionem cuiuslibet beneficij possessi, & iuris ad illud, alia coadiutoria cum futura successione nulla erit, colligitur ex capite *si motu proprio, de praebeandis, in 6. c. vltimum, de officio ordinar. Nam est in illis textibus sermo sit* *Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.*

de collatione beneficij, & non de iure ad ipsum, quamque collationem irritat Pontifex, si facta fuerit habenti beneficium, cuius in impetratione non fecit mentionem. At cum ex iure ad beneficium collatio beneficij inferatur, & sit quasi quaedam anticipata collatio, exequenda tamen tempore vacationis, sit sane faciendam esse cuiuslibet beneficij mentionem, sicuti si de facto non ius ad beneficium, sed ipsum beneficium collatum esset: sic Garcia *4. de benef. c. 5. num. 146.*

49 Trigesimo octauo dubitatur, an ob omisam expressio-nem beneficij a coadiutore habili coadiutoriae gratia nulla sit, non solum quoad futuram successionem, sed etiam quoad seruitium: Optime respondet Garcia *supra num. 147.* esse nullam; quia coadiutor non se obligare intendit ad seruitium beneficij, nisi successio ei concedatur, neque Pontifex alia via obligat, nisi successionem concedendo. Cnm ergo tacens beneficium habitum non obtineat ius succedendi, non videtur obligatus beneficij seruire.

PUNCTUM XI.

De pensione, eiusque qualitibus.

Maximè necessaria est huius materiae cognitio; quia vsus illius frequens est, & pluribus difficultatibus implicatus. Claritatis gratia in plures §§. diuidemus, quibus omnia, quae de pensione frequenter occurrunt, pro viribus explicabimus.

§. I.

Quid sit pensio, quotplex, & an sit beneficium.

- 1 Explicatur definitio pensionis.
- 2 Duplex est pensio, spiritualis & temporalis.
- 3 Arguitur pensionem spirituales beneficium esse, & sub beneficio comprehendi.
- 4 Resoluitur beneficium non esse, neque sub beneficio comprehendendi.
- 5 Satisfit oppositis fundamentis.

Pensio est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio alieni iusta causa, siue ad tempus, siue in perpetuum concessum: colligitur haec definitio ex Cardinali Achiarr. Imola *clement. 1. de suspens. negligens. pralat.* Hieronym. Gigant. *de pensionib. quaestio 1. c. 28.* Gonzalez *in regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. numero 2.* Ioanne Azorio *2. part. institut. moral. lib. 3. capite, 5. in princip. c. lib. 8. capite, 5. quaestio. 1. Leonard. Lessio lib. 2. de iustitia, capite, 34. dub. 37. numero 201.* Garcia *de benef. 1. part. cap. 5. §. 1. a numero 162.* Tolci. *in summ. lib. 5. cap. 81.*

Dixi esse ius percipiendi fructus alieni concessum, quia negari non potest pensionarium habere ius exigendi ex beneficio portionem sibi signatam: est enim quasi usufructuarius beneficij debet tamen esse ius percipiendi fructus ex alieno beneficio ex proprio namque non percipit pensionem cum totum tui sit. Hoc ius ad tempus, & in perpetuum conceditur. Ad tempus conceditur, si concedatur tibi dum studiis vacaueris, vel aliud ministerium exercueris. In perpetuum conceditur, si pro tua vita concedatur.

2 Duplex est pensio in genere loquendo: alia spiritualis alia temporalis. Spiritualis statum clericalium in pensionario requirit. Temporalis seculi. Item spiritualis exposulat spirituale officium, ex constitutione pij V. nempe recreationem officij B. Virginis. Temporalis nullum spirituale ministerium exposulat. Hinc fit portio extraxit ex aliquo beneficio esse pensionem spirituales, si clerico, quatenus talis est, concedatur temporalem si laico ob ministerium temporale exercitum, vel exercendum fuerit concessa.

3 Dubium tamen est, an pensio Ecclesiastica, & spiritualis sit beneficium? Dixi, Ecclesiastica: nam temporalem, certum est, beneficium non esse cum non sit ius spirituales percipiendi fructus, sed temporale, quale est concessum Hispaniae Regibus, qui tertiam partem fructuum ex omnibus fere beneficiis recipiunt ob seruitium praestitum Ecclesiae in extirpatione haereticorum, aliorumque infidelium, & quale conceditur famulis, & ministris Ecclesiae seruitibus in pullatione organorum, in figurato cantu, in ostium apertione, in rerum Ecclesiasticarum custodia, in Ecclesiae patronio, & similibus: & quale habent patroni, qui in fundatione Ecclesiae aliquos fructus sibi reseruant: omnes enim iurati temporales sunt ob seruitium temporale praestitum, vel praestandum. Et de his certum est non esse beneficia Ecclesiastica.

Solum de pensione spirituali, & Ecclesiastica est controversia; an sit beneficium, vel saltem appellatione beneficij comprehendatur? Affirmat Gambanus *de officio legati, lib. sexto, num. 309.* Paul. Roman. *de pensionibus capite, sexto, num. 34.*

¶ 7. In 16 sequentes Andream Barbatiam in cap. ad audientiam, 2. de rescriptis. Moueri possunt primo ex dict. cap. audientiam ibi; recipientes ab eis annuas pensiones, seu alia beneficia pro modo enim alia, similia denotat, & constat ex leg. si fugiunt. ibi, alia pœna, scilicet similia, & tradit Menochius libro primo de arbitrar. question. 80. num. 122. Guerci. de iuram. prima parte cap. 14. num. 2. sine. Ergo denotat pensiones beneficia esse. Secundo, pensio loco beneficij subrogatur, vt contingit in clerico, qui beneficium resignat, referuata sibi aliqua pensio, sed subrogatur sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur. leg. si cum §. iniuriarum. ff. si quis cautionibus. leg. sine sua §. Titia. ff. de conditionib. & demonstrat. & pluribus exornat Anton. Gabriel. titul. de Reg. iuris. conclus. 2. per totam. Tiraquel. de retract. lignag. §. 12. gloss. 1. à num. 12. Tertio, beneficium Ecclesiasticum definetur, vt sit ius spirituale percipiendi fructus, sed pensio concessa in titulum est ius spirituale percipiendi fructus. Quod autem pensio non sit ius perpetuum, sed temporale, non videtur sufficiens esse ad diuersitatem specificam concedendam.

4. Ceterum tenendum est, pensionem Ecclesiasticam beneficium non esse, neque sub illius appellatione venire: sic post alios antiquiores. Azor in sum. moral. 2. p. lib. 3. cap. 5. quasi. 2. & lib. 8. cap. 1. q. 4. & Tolet. in sum. lib. 5. cap. 8. n. 2. Gonzales ad res. mens. gloss. 5. §. 5. in princ. Garcia de benef. 1. parti. cap. 5. numero tertio. Et videtur de cetero in cap. quomodo, de prebendis, in 6. lib. 1. non pensio, sed in beneficiis Ecclesiasticis volumus providere & in Trident. sess. 2. cap. secundo de reformat. vbi pro ordinibus percipiendis diuersimodè loquitur de habentibus beneficium, vel pensionem. Ratione vero probatur: nam beneficium est ius spirituale perpetuum percipiendi fructus ob ministerium spirituale; quia beneficium datur propter officium. At pensio non est hoc modo ius spirituale perpetuum. Tum quia pensionarij vita finitur, & extinguitur, neque in ea datur successio; secus in beneficio, quod morte beneficiarij non extinguitur, sed vacuum est, vt per alios possideri possit. Tum quia spiritualitas iuris, pensionis, & beneficij est diuersa; quia beneficium semper fundatur in spirituali officio, & ministerio. At spiritualitas pensionis non in officio, sed in personæ qualitate fundatur. Non enim pensio concessa in titulum datur ob officium spirituale, tamen si illius datur obligatio ex lege, sed datur in subsidium vite, & alimentum.

5. Neque obstant fundamenta contraria. Ad primum ex cap. ad audientiam, dico dictionem alius, non semper ampliare eandem qualitatem præcipue cum ex subiecta materia aliquid absurdum sequitur vt manifestè constat ex illo Matth. 28. & Marci 15. vbi de Christo Dominus dicitur, cum eo crucifisci sunt alij duo latrones; & ex cap. Nouatianus, septimo. question. prima alios pseudoprophetas, & tradit Glossa caput sedes, verbo maiores, de rescriptis, & ibi Imola n. 11. Felin. n. 6. & alijs allegatis, Thom. Sanchez. lib. 3. de matr. disp. 20. num. 8. Ad secundum nego subrogatam habere eandem qualitatem cum eo, cuius loco subrogatur, tamen illius naturam imitetur, & in prædicta materia est exemplum manifestum in patrimonio, quod ad suscipiendos ordines loco beneficij subrogatur, cum tamen nequaquam beneficium sit. At tertium constat ex probatione nostræ conclusionis ius pensionis esse omnino diuersum à iure per beneficium collato.

§. I I.

Quis possit in beneficiis pensionem imponere. Et ex qua causa.

- 1 Expenduntur cause, ob quas Pontifex potest assignare pensionem.
- 2 Pensio imposta sine causa an valeat. Qui defendat non valere.
- 3 Probabilis est oppositum.
- 4 Quid dicendum de Episcopis? Remissè respondetur.
- 5 Qualiter legatus concessa sit potestus imponendi pensiones.
- 6 Nullatenus absque causa ordinarius, ne legatus imponere valide pensionem potest.
- 7 Pontifex de plenitudine sua potestatis imponere pensionem potest in beneficiis iurisdictionis laicorum absque consensu patroni.
- 8 De Episcopo aliqui affirmant.
- 9 Contrarium est probabilius.
- 10 Explicatur quadam Garc. limitatio.

DE potestate Pontificis nullus diuinitus dubitare potest, cum potestas ipsam sit bonorum omnium Ecclesiasticorum administratio, cap. 2. de prebendis, in 6. & elem. prima in fine. vt lino pendente. Gigas de pension. quasi. 6. num. 1. Garcia 1. parti. de benef. cap. 5. num. 274. Quapropter & temporalem, & spirituales pensionem imponere potest, vt probant texus, & doctores relati. Debet tamen iusta causa duci in huius impositione, iusta autem erit, si in utilitatem Ecclesiæ cedat talis impositio, quod semper præsumendum est, dum contrarium

non constat. Gigas questione prima numero quarta. & quasi. 6. num. 7. Garcia de benef. 1. parti. cap. 5. num. 278. Quod si in particulari inquiras causas iusti imponendi pensionem: Respondet pro pensione temporalis debet esse iuramentum aliquod Ecclesiæ faciendum ab ipso pensionario, in cuius stipendium illa fructuum Ecclesiasticorum portio à beneficio seiangitur, vel potest esse seu iuramentum aliquod factum ab ipso pensionario, vel à suis consanguineis, in cuius obsequij gratitudinem illa pensio conceditur. Pro pensione spirituali duplex causa assignatur à doctores, sub qua multiplex comprehenditur, iusticia scilicet, & onerosa. Lucratia, cum ob causam aliquam piam, & honestam referuatur tibi ex alieno beneficio pensio; verbi gratia, quia studiis vacas, hospitalitatem exerceas, honestè viuis, aut alia via de Ecclesiæ esse benemeritis. Onerosa causa; quia sub onere aliquo pensio tibi conceditur, vt contingit, cum conceditur tibi pensio, quia beneficium Possessum resignas, iuxta cap. super hoc de renunciat. vel quia cedis liti, & iuri pretentio, iuxta cap. nisi de prebendis vel quia tuum beneficium cum altero minori permutas, cap. ad questiones, de rerum permutat.

2. Dubium tamen est, an pensio imposta à Pontifice abique causa legitima valida sit, & pensionarius licet illam retinere possit? Et quidem si Pontifex putaret legitimam causam adesse, cum tamen non sit, nulla est concessio, quia est contra voluntatem Pontificis, qui nunquam est præsumendus velle, absque causa beneficia grauare: sic Gigas de pension. quasi. 5. num. 5. Azor 2. parti. in sum. moral. lib. 8. cap. 5. quasi. 8. ad summ. Flamin. Parisius lib. 6. de resignat. quasi. 2. num. 7. Garcia de benef. 1. parti. cap. 5. n. 280. At quando cetero constat, Pontificem libere sua voluntate ductum voluisse beneficia grauare, & onus pensionis imponere, plures doctores tenent illicitam, & inualidam esse pensionis impositionem, neque obtinentem retinere posse: sic Victor relect. de Simonia. n. 50. & 51. Arag. 2. question. 63. articul. 2. versic. de annuis autem pensionibus. Garbarus de officio legati. lib. 10. num. 286. Eman. Rodrig. in sum. 2. tom. cap. 21. Vega in sum. 2. parti. cap. 65. casu 6. Pett. delma 2. parti. sum. tractat. 7. cap. 1. & tractat. 12. conclus. 21. Tolet. sum. lib. 5. cap. 83. n. 1. versic. secunda. est. Lullius de iuris lib. 2. cap. 24. n. 204. Gab. Valq. in opus. de benef. cap. 5. §. 3. dub. 11. à num. 68.

Ratio est, quia Pontifex non est dominus beneficiorum neque illorum fructuum, alias sine culpa posset in quemcumque vnum de illis dispendere: sed est illorum administrator, & dispensator, iuxta illud Pauli 1. ad Corinth. 4. sic nos existimemus, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Ad dispensator, & distributor ius non habet dispensandi, & distribuendi, nisi quatenus vnum fuerit citi, cuius est dispensator, & distributor. Christus autem dominus, cuius Pontifex est dispensator, & distributor, non consentit in distributione Ecclesiasticorum bonorum, quæ Ecclesiæ nocua sit, qualis est pensio beneficiis absque causa imposta. Ergo inualide Pontifex illam imponit, & inualide accipit pensionarius.

3. Ceterum mihi probabilius est, pensionem à Pontifice sine causa impostam validam esse, & secuti à pensionario accipi, tamen illicite fuerit imposita, & à Pontifice debet reuocari, sic expressè docuit Cordub. lib. 1. q. 9. 1. p. 1. Azor. 2. p. in sum. moral. lib. 8. cap. 5. q. 8. & multis allegatis, Garc. de benef. 1. p. cap. 5. n. 275. Gigas de pension. q. 6. n. 6. & q. 10. Flamin. de resignat. lib. 6. q. 2. n. 131. & 135. Sanchez. lib. 7. de decal. cap. 29. n. 97. Et quidem illicitam esse talis pensionis impositionem est manifestum. Tum quia generalitè est quamlibet actionem sine legitimo fine factam illicitam esse. Tum quia contra rationem est bona Ecclesiæ dispensare extra finem, ad quem fuerunt relicta, sed fuerunt relicta pro bono Ecclesiæ, & in augmentum fidei, & diuini cultus, vt de se constat. Ergo distributio, quæ in bonum Ecclesiæ non credit, qualis est impositio pensionis sine causa, illicita est. Quod autem valida sit, probat quia negari non potest dominium ecclesiasticorum bonorum penes Ecclesiam residere, & consequenter penes Pontificem, tanquam illius caput, & superiorem. Ergo si Pontifex hanc bona alienet, valide alienat, tamen alienationem ipse, & successor r uocare possint, & debeant. Deinde est Pontifex beneficiorum & Ecclesiasticorum fructuum dominus non sit, sed solum dispensator, & distributor, si tamen inter clericos illa bona dispense, valida est talis dispensatio etiam sine causa, quia talis dispensatio non est in substantia contra voluntatem Ecclesiæ, & Christi, si quidem non est dispensatio extra Ecclesiam, sed solum in modo, & voluntate dispensationis est contra voluntatem Christi, & Ecclesiæ. Quod exemptionis est contra voluntatem Christi, & Ecclesiæ. Quod exemptionis est contra voluntatem Christi, & Ecclesiæ. Beneficio pro uisionis beneficiorum confirmari potest, beneficium enim collatio dignis facta, omittis dignioribus, illicita est, quia est contra bonum Ecclesiæ, & modum ab ipsa præscriptum, at talis collatio valida est; quia non contradicit substantiali eius intentioni, quæ est vt ministris dignis collatio fiat. At si pensio non pro clericis, sed pro laicis imposta sit, Pontifex solum sit Ecclesiasticorum bonorum administrator, si tamen non erit ob rationem in prima sententia dictam, quia

DE CAS PAI